

Faglig vurdering af udviklingen i covid-19 pandemien i forbindelse med genåbningsplan frem mod 9. juni 2021

4. juni 2021

J.nr. 21/23123

Samlet vurdering

Statens Serum Institut (SSI) er blevet bedt om et fagligt bidrag med henblik på vurdering af status på pandemien samt forventet udvikling som led i den videre genåbning.

Epidemien med covid-19 vurderes at være i vækst efter de seneste genåbninger med lempelser af restriktioner og den tiltagende aktivitet i samfundet. Der er set et mindre fald i antallet af nye tilfælde de seneste uger, men der er parallelt set et procentuelt større fald i testaktiviteten, hvilket betyder at den testjusteret incidens er stigende, hvilket også afspejles i den stigende positivprocent for PCR-test. Smitten drives i høj grad af smittespredning blandt aldersgrupperne under 40 år, hvor det fortsat er de 15-29 årige, som har de højeste smitteforekomster. På trods af stigningen i smitten blandt de unge aldersgrupper, er der ikke tegn på en afledt stigning i smitten blandt personer over 40 år, hvor vaccinationen er i gang eller påbegyndes inden for kort tid. Vaccination af de ældre og sårbare forklarer også den fortsatte aldersforskydning blandt indlagte patienter, hvor gruppen af personer under 50 år nu udgør den største gruppe af nyindlagte.

Der er løbende implementeret lempelser fra 21. april frem til 21. maj, Lempelserne har omfattet både skole- og uddannelsesområdet, udendørs- og indendørssport for børn og voksne, udendørs- og indendørsservering, kulturarrangementer, lempelser for hjemmearbejde samt forsamlingsforbud. Den fulde effekt af genåbningerne, særligt genåbningen d. 21. maj, forventes ikke at kunne aflæses i smittetallene endnu, men det vurderes at den stigende smitte gennem de seneste uger kan kobles til de lempelser, der er gennemført, og har især resulteret i udbrud og smittekæder relateret til sociale aktiviteter omkring serveringssteder, skoler og større arrangementer. Særligt er der set flere større lokaliserede udbrud, hvor der er sket meget hurtig og afledt smitte videre ud i husstande, arbejdspladser, skoler og daginstitutioner. Et mønster som står i kontrast til den faldende smitte i forbindelse med genåbningen i foråret 2020. Den nuværende situation vurderes at være relateret til at epidemien nu domineres af en mere smitsom virusvariant, som giver anledning til flere udbrud og større smitteudbredelse.

Den høje smitteforekomst skal også ses i lyset af, at knap en 1/3 af den danske befolkning nu er vaccineret, der er forsat smittebegrænsende tiltag som den lokale nedlukningsmodel, brug af coronapas samt de generelle smitteforbyggende tiltag som brug af mundbind, fysisk afstand og målrettet kommunikation om øget hygiejne. Med udgangspunkt i fastholdelse den aktivitet, der følger af de seneste lempelser d. 21. maj, beskriver de seneste prognoser fra Ekspertgruppen for

matematisk modellering, at smitten forventeligt vil toppe medio juni og at antallet af nye indlæggelser holder sig stabilt i juni for derefter at falde. I beregningerne indgår udelukkende den planlagte lempelse for hjemmearbejde d. 14. juni og den forventede nedsatte aktivitet i sommerferien i forbindelse med skoleferien. Prognoseerne belyser dermed ikke udviklingen i smitten, såfremt der indføres yderligere genåbninger eller ændringer i smittereducerende tiltag. I modelberegningerne falder antallet af daglige nye smittede kraftigt fra slut juni som følge af, at skoleferien begynder. Vaccineudrulningen medfører en yderligere gradvist indsættende reduktion i smitten til et lavt niveau i begyndelsen af august. Det kan dog ikke ud fra dette konkluderes, at smitten vil forblive lav til efteråret, når aktiviteten fx i skoler øges efter sommerferien. Udviklingen i nyindlæggelser følger udviklingen i smittetal. Antallet af nyindlæggelser toppe i slutningen af maj måned, eller i midten af juni alt efter niveauet i aktivitet. Herefter falder antallet af daglige nyindlæggelser støt i alle følsomhedsscenarier indtil begyndelsen af august.

Som følge af genåbningen d. 21. maj vil antallet af nedlukningstruede kommuner (dvs. kommuner med en ikke-testjusteret incidens på 200/100.000, hvor der er behov for at reducere smittespredning for at undgå nedlukning) stige i midten af juni måned, hvorefter det vil falde samtidigt med skoleferiens start. I følsomhedsscenerierne er der stor forskel i udviklingen og antallet af nedlukningstruede kommuner alt efter aktivitetsniveauet i samfundet. Kommuner vil forventeligt intensivere tiltag med henblik på at begrænse smitten, når incidensen stiger, hvilket kun er medtaget i modellen gennem en større testintensitet i kommuner med højere incidens. Selvom antallet af nedlukningstruede kommuner derfor overestimeres i modellen forventes en stigning i antallet af nedlukningstruede kommuner i løbet af juni.

Forhold af betydning for fortsat epidemikontrol

SSI vurderer, at flere faktorer har betydning for at kunne fastholde epidemikontrollen frem til en højere andel af befolkningen er vaccineret. Den omfattende testaktivitet, der bl.a. betyder at asymptomatiske personer bliver identificeret, kombineret med smitteopsporing er afgørende for at bryde smittekæder og holde smittetrykket nede. Dog illustrerer det omfattende udbrud på knap 200 tilfælde af en ny virusvariant (B1.1.519) relateret til en enkelt restaurant, hvor hurtigt smitten kan sprede sig på trods af intensiveret smitteopsporing, og derved hurtigt kan udfordre epidemikontrollen.

Testaktiviteten forventes at falde henover sommeren, dels som følge af sommerferie inden for skole og uddannelsesområdet, men også i takt med den stigende vaccinationstilslutning til 1. dosis. Brugen af coronapas vurderes fortsat at have en stor betydning for incitamentet til at blive testet, hvilket er essentielt for at identificere smittekæder i en situation, hvor smitteniveauet forventes at stige parallelt med aktiviteten i samfundet, ligesom at risikoen for introduktion af nye og mere smitsomme virusvarianter vil øges ved lempelse af rejserestriktioner. Brugen af passet vurderes også at have en direkte effekt på at mindske risikoen for smitte generelt ved sociale aktiviteter samt risikoen for superspredningsbegivenheder.

Den kommunale nedlukningsmodel vurderes fortsat at have en stor betydning for indsatser, der lokalt understøtter epidemikontrollen herunder ekstra indsatser i samarbejde mellem kommunerne og Styrelsen for Patientsikkerhed. Modellen medfører en effektiv begrænsning af yderligere smittespredning, når niveauet af smitte i et konkret område har nået et niveau, hvor det må forventes at smittespredning kan ske hurtigt og ukontrolleret. I realiteten vil de fleste kommuner iværksætte betydelige tiltag for at reducere smitten og imødegå en nedlukning løbende som incidensen stiger, ligesom der opstår en adaptiv adfærd blandt borgerne, når kommunen bliver nedlukningstruet. Dette har resulteret i, at antallet af kommuner og sogne, der har været nødt til at lukke, har været begrænset. Den lokale nedlukningsmodel vurderes derfor at være et vigtigt redskab til at kunne bryde smitteskæderne lokalt, og derved fungere som en mekanisme til at kontrollere epidemiudvikling nationalt. Dette underbygges yderligere i de seneste beregninger fra ekspertgruppen for matematisk modellering, hvor de lokale nedlukninger forhindrer den eksponentielle vækst i smitten, og dermed forhindres smitten effektivt i at stige. I modellerne vurderes den kommunale nedlukningsmodel således at være en væsentlig årsag til den effektive epidemikontrol, så længe en væsentlig andel af befolkningen ikke er vaccinerede.

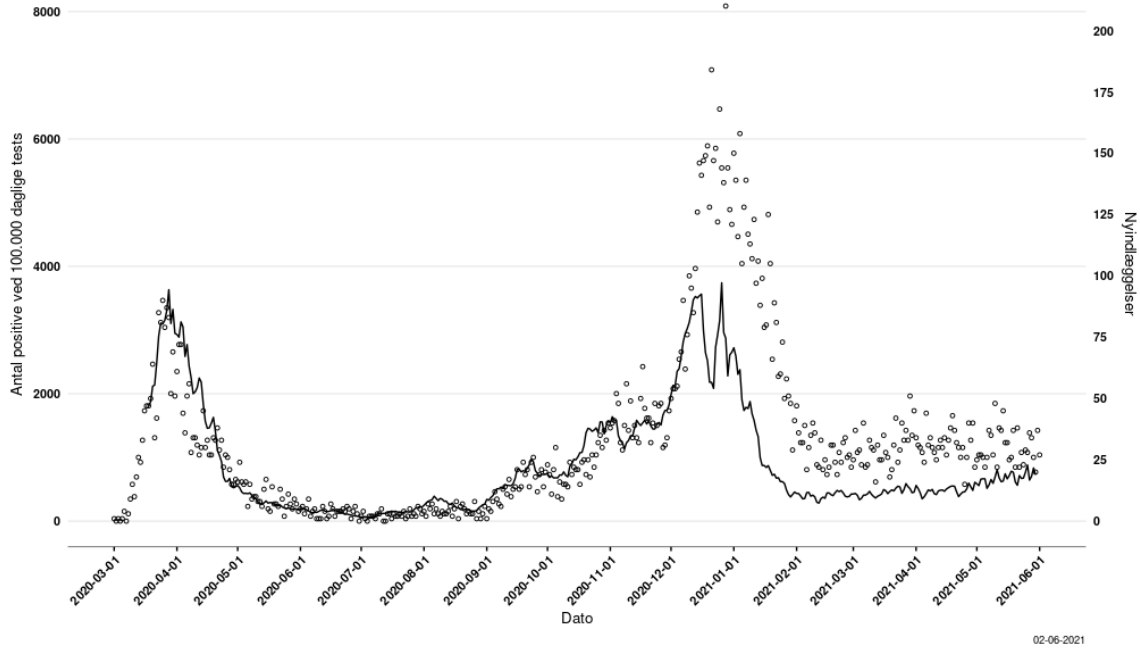
Generelt forventes epidemien fortsat at være karakteriseret af større lokaliserede udbrud, der hurtigt breder sig til berørte husstande, daginstitutioner, skoler, og arbejdspladser. Der er derfor et stort behov for udover at kunne sætte ind med smitteforebyggende tiltag lokalt, også hurtigt at kunne smitte- og kontaktopspore for at bryde smitteskæderne. Dette gælder i særdeleshed for de nye virusvarianter.

For at bevare epidemikontrollen er det hensigtsmæssigt at holde smittetrykket nede for at forebygge spredning med nye virusvarianter, der har en øget smitsomhed, øget alvorlighed eller som er koblet til nedsat effekt af antistoffer. Ved det aktuelle niveau af smitte har det været muligt ved intensiveret kontaktopsporing effektivt at begrænse smittespredningen ved introduktion af flere nye virusvarianter. I en situation med stigende smitte vil denne indsats blive udfordret. Der er flere eksempler på større udbrud med særlige virusvarianter, og det må forventes, at der ved stigende smittetal generelt vil være en øget risiko for smittespredning med nye virusvarianter, der ikke effektivt kan inddæmme med intensiv kontaktopsporing.

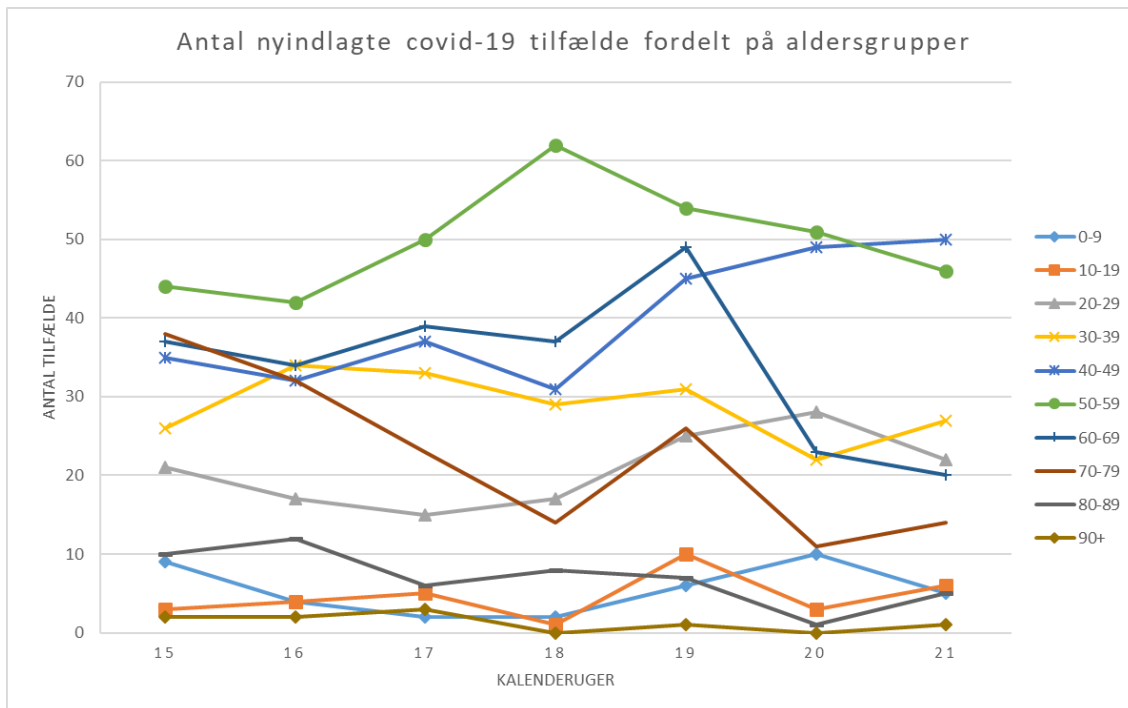
I sommerperioden forventes en nedgang i antallet af kontakter og en sæsoneffekt, dog forventes testaktiviteten også at falde samtidigt med, at risikoen for introduktion af nye virusvarianter stiger med den øgede rejseaktivitet. For at kunne fastholde en kontrolleret udviklingen i smitten over sommeren vurderer SSI derfor fortsat, at den trinvis genåbning bør foregå forsigtigt og med vedvarende opmærksomhed på smitteopsporing og udbrudshåndtering særligt i forhold til nye virusvarianter, samtidigt med at lokale nedlukningsmodeller bevares.

Bilag

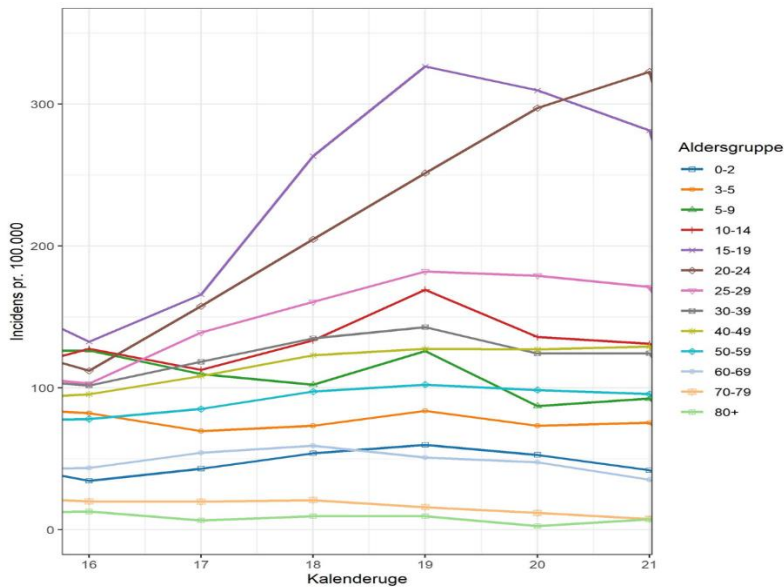
Figur 1. Testjusterede antal tilfælde ved 100.000 daglige test (fuldt optrukne linje) samt antal daglige nyindlæggelser (cirkler) frem til 1. juni 2021.

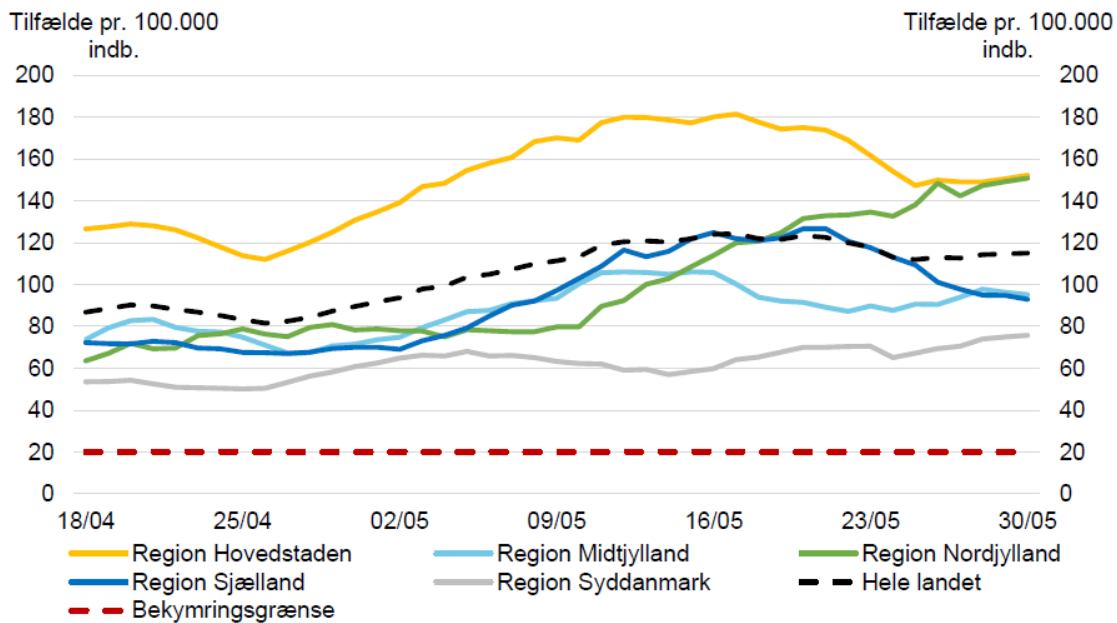
Figur 2. Ugentlige antal nyindlagte covid-19 tilfælde fordelt på aldersgrupper, uge 15-21.

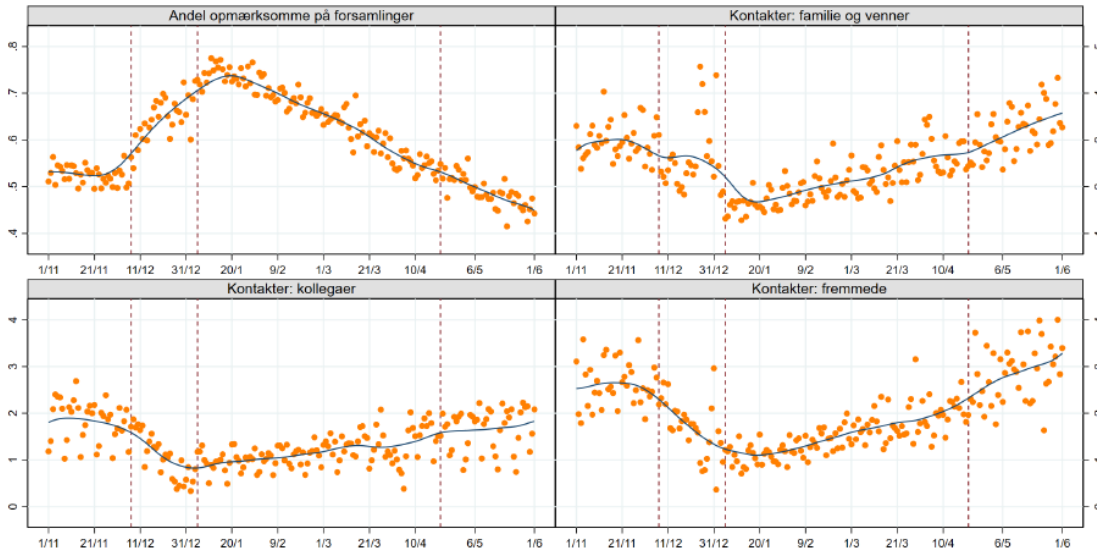
Figur 3. Aldersspecifik incidens per 100.000 for bekræftede covid-19-tilfælde for hele landet

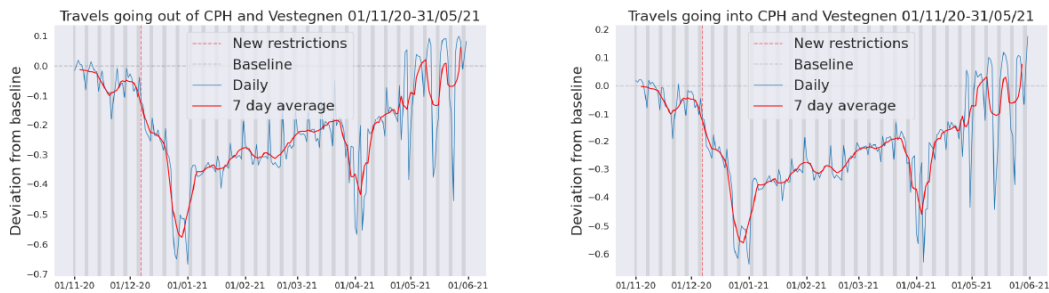
Figur 4. Antal bekræftede tilfælde de seneste 7 dage pr. 100.000 indbyggere fordelt efter region

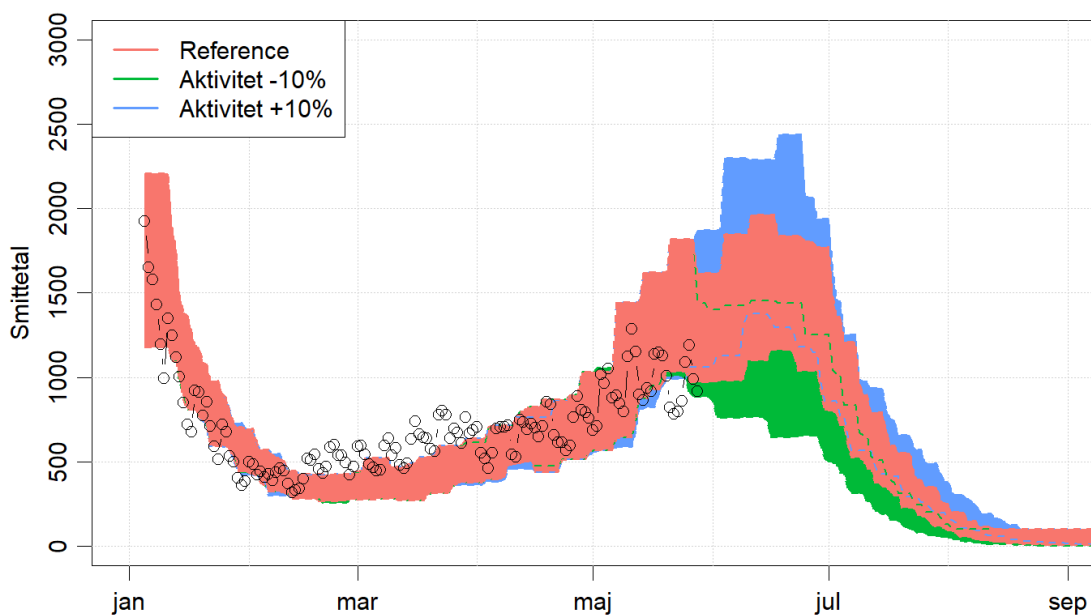
Figur 5. Data fra Hope-projektet: https://hope-project.dk/#/reports/Adfaerdsindikatorer/Vinteren_20-21/versions/12-05-2021

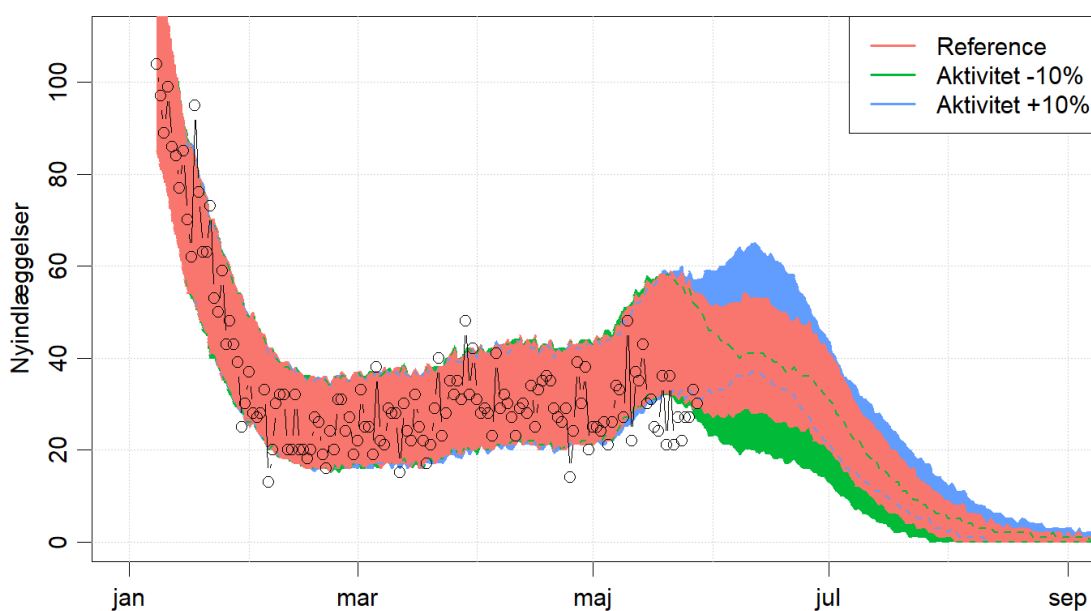
Figur 6. Udvikling i rejser ud af København og Vestegnen mellem 1. november 2020 og 1. juni 2021.

Figur 7. Udvikling over antal positive over tid, med +/- 10% usikkerhed på adfærden. De farvede intervaller viser ti kørsler af samme model. Forskellene skyldes stokastiske begivenheder. De sorte cirkler viser epidemiens observerede forløb indtil slut maj.

Figur 8 Udvikling i antal nyindlæggelser over tid med +/- 10% usikkerhed på adfærdsaktiviteten i samfundet. De farvede intervaller viser ti kørsler af samme model. De sorte cirkler viser epidemiens observerede forløb indtil slut maj.

Figur 9. Antal kommuner i modellen over tid med en incidens på over 200 tilfælde per 100.000 indbyggere med +/-10% usikkerhed på adfærdsaktiviteten i samfundet. Den røde linje indikerer hvad incidensen i median kommunen er.

